

E · R · · O

ERSO
PEASPONSOR

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

LIVIKO
— anno 1898 —

RADISSON COLLECTION
TALLINN

NORDIC
CATERING

POSKA JA SIBELIUS

TŠELLO
ALBAN
GERHARDT

ERSO

DIRIGENT
KRISTIINA
POSKA

27 | SEPTEMBER
ESTONIA KONTSERDISAAL
2024

HALLIK
ELGAR
SIBELIUS

erso.ee

 CHEMI-PHARM®

myfitness
world class gym & studio

PAKEND & PRINT
ERSO TOOLIKESKUS

iute

ERSO PEASPONSOR

ELAV INSPIREERIV RIKASTAV

Eesti muusikat viivad üheskoos maailma ERSO ja fintech lute

ERSOga on võimalik koos kasvada.
Meid seob otsing ja inspiratsioon.
Nii ERSO kui ka lute püüdleavad alati
tiptaseme poole.

- TARMO SILD
lute juht ja kaasasutaja

E · R · · O

POSKA JA SIBELIUS

ALBAN GERHARDT tšello
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Marta Spärniņa
Dirigent KRISTIINA POSKA

kell 19 – sümfooniakontsert

ALBAN GERHARDT tšello
Eesti Riiklik Sümfooniaorkester
Kontsertmeister Marta Spärniņa
Dirigent KRISTIINA POSKA

Elis Hallik (1986)

„Aegis“ (2018, Eesti esiettekanne)

Edward Elgar (1857—1934)

Tšellokontsert e-moll, op. 85 (1919)

Adagio; Moderato

Lento; Allegro molto

Adagio

Allegro; Moderato; Allegro, ma non troppo; Poco più lento; Adagio

vaheaeg

Jean Sibelius (1865—1957)

Sümfoonia nr 2 D-duur, op. 43 (1902)

Allegretto

Tempo andante, ma rubato

Vivacissimo

Finale: Allegro moderato

Kontserdist teevad otseülekande Klassikaraadio ja ERSO TV (erso.tv), salvestisi saab ka järelkuulata ja -vaadata.

Elis Hallik. © Krõõt Tarkmeel.

Elis Hallik (1986)
„Aegis“ (2018, Eesti esiettkanne)

Elis Hallik on meie noorema põlvkonna heliloojate hulgas pälvimas üha kasvavat rahvusvahelist tähelepanu. Ta õppis kompositsiooni Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias Helena Tulve ning Toivo Tulevi juures ja lõpetas magistrantuuri 2015. aastal. 2012–2013 täiendas ta end Lyoni Rahvuslikus Konservatooriumis. 2014. aastal pälvis Elis Hallik teosega „Impacts“ („Mõjud“) Viini Muusika ja Esituskunste Ülikooli rahvusvahelisel suveakadeemial peapremia, millele järgnev tellimusteos „To Become a Tree“ („Saada puuks“) tuli ettekandele 2016. aasta suveakadeemial Arnold Schönbergi keskuses. See teos esindas Eestit 2017. aasta rahvusvahelisel heliloomingu Rostrumil Palermos ja valiti kümne soovitatud teose hulka. Samal aastal tuli Pariisis IRCAMi multidistsiplinaarse festivali „ManiFeste“ raames ettekandele Halliku orkestriteos „Fluchtpunkt“ („Kadumispunkt“), mida mängis Prantsuse Raadio Filharmooniaorkester Pierre-André Valade'i juhatusel. Samal aastal kõlas esmakordselt rahvusvahelisel nüüdismuusika festivalil „Afekt“ suurele orkestrikoosseisule ja fonogrammile komponeeritud orkestriteos „Punctum concursus in prospectu“ („Kadumispunkt nägemisväljal“). ERSOt juhatas Šveitsi dirigent Baldur Brönnimann.

Loometee algusest saati on Hallik pidanud vajalikuks oma muusikalisi impulsse ja helimaailma tagamaid ka kuulajaga jagada. Ühes 2013. aasta kultuurilehes Sirp ilmunud usutluses on ta öelnud:

„Sügav filosoofilis–poetiline sfäär on ühe teose puhul muidugi olulisim, aga on hea tõdeda, et ka muusikatehniline pool võib olla ülimalt poetiline. Oma muusikat tutvustades sain kinnitust, et on hea oma teostes millelegi toetuda.“

2017. aastal ajakirja Muusika novembrinumbris ilmunud artiklis kirjutas Hallik oma teosest „Kadumispunkt nägemisväljal“ järgmiselt:

„Üks keskseid teemasid siin on minu jaoks ehk see, kuidas aja tajumine mõjutab muusika kirjutamist ja vastupidi, kuidas kirja pandud muusika mõjutab kuulaja jaoks aja tajumise viisi. Otsin erinevaid struktuure ja harmooniaid, mis aitavad hetkes püsida. Otsin muusikalisi vahendeid, mis aitaksid toetada teatud puhta temporaalsuse keskset mõtlemist lootuses, et see aitab ära tunda elu tsüklilisust, hingamist, rahu.“

Muusikateadlase Saale Kareda sõnul on „Elis Hallikut käivitavaks loominguks jõuks taotlus tungida nii kõrgema intellekti kui ka tunnetuslikult intensiivse loomeprotsessi kaudu väga sügavale eksistentsi mõistmise ja mõtestamiseni“.

2023. aastal andis mainekas Austria plaadifirma Kairos välja Halliku autoriplaadi „Born in Waves“ („Lainetes sündinud“). Halliku loomingut iseloomustades kirjutas Mirje Mändla ajakirja Teater. Muusika. Kino 2024. aasta avanumbris:

„Looduslähedus on sellel plaadialbumil tugev, selle kaassõnas toonitatakse helilooja päritolu — ta on sündinud ja kasvanud Kihnus. See kasvukeskkond on jätnud tema loomusesse sügava jälje, mis paneb ka muusikas valima teemasid, mis tunnevad muret inimese kaugenemise pärast loomulikust ja looduslikust keskkonnast. Halliku ürgse olemusega muusikalisse maailma sisenedes on võimalik loodusega kontakti saada. Hämmastaval kombel on see saavutatud näiliselt keeruliste ja kuulajale eeldatavalt raskesti ligi pääsetavate nüüdismuusika väljendusvahendite kaudu. Seda otsest kontakti loodusega on tunda teoses „To Become a Tree“, aga ka paljudes teistes helilooja viimasel ajal loodud teostes.“

2023. aasta augustis sõlmis Hallik lepingu Mainzis tegutseva prestiižse kirjastusega Schott Music. Kirjastuse kodulehelt võib leida tema loomingut lühikese iseloomustuse. Paljude klassikute kõrval annab firma välja ka selliste tuntud meistrite teoseid nagu György Ligeti, Krzysztof Penderecki, Tōru Takemitsu ning nüüdisheliloojatest Toshio Hosokawa ja Pēteris Vasksi teoseid. Elis Halliku sõnul on see tõeline unistuse täitumine:

„Nüüd, nähes oma loomingut nende samade kaante vahel, tunnen suurt tänuikkust ja rõõmu. [---] Schott Musicuga koostöö tähendab mulle palju, sest nad on uskunud minu muusikasse ja toetanud minu teekonda. Olen elevel selle uue peatüki alguse üle.“

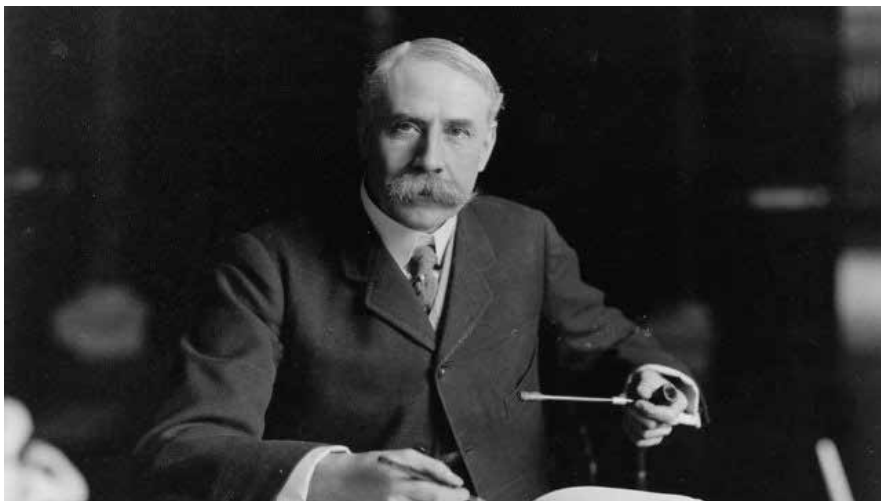
Halliku esimene Schotti alt ilmunud teos on sümfooniaorkestrile komponeeritud „**Aegis**“, mille helilooja kirjutas 2018. aastal ja pühendas Eesti Vabariigi 100. aastapäevale. Esiettekandel mängis Sinfonietta Rīga Erkki Pehki dirigeerimisel. Kristiina Poska juhatusel kõlab „Aegis“ nüüd esmakordselt Eestis ning tuleva aasta alguses Poska dirigeerimisel ka Bilbao Sümfooniaorkestriga Hispaanias ja Montpellier’ orkestriga Prantsusmaal.

Autor on teose kohta selgituseks kirjutanud järgmist:

„„Aegis“ ammutab temaatilist materjali oma nime rikkalikust etümoloogiast ja sümboolikast. Aegis (αἴγίς, aigís) oli Vana-Kreekas Zeusi ja Athenaga seotud kaitsev rüü või rinnakate, mis sümboliseeris majesteetlikkust ja üleloomulikku jõudu. Meduusa peaga kaunistatud Athena aegis oli võimas kaitse embleem, tähendades enam kui lihtsalt kilpi; see tähistas ka kaitset ja jõudu. Tänapäevases kasutuses tähendab see tegutsemist võimsa, asjatundliku või heatahtliku jõu kaitse all, mis resonanceerib üleüldiselt koos paralleelidega norra ja egiptuse mütoloogias. Teose loomisel alustasin harmooniate seeriast, mis mind paelus. Alguses uurisin akorde iseseisvalt, hiljem põimisin nende meloodilised seosed, lastes harmoonilisel struktuuril orgaaniliselt areneda. See lähenemine juhatas kutsuva helimaailma kujunemiseni, mis peegeldas omakorda aegis’e rikkalikku ja kaasahaaravat olemust.“

Dirigent Kristiina Poska põhjendas teose valikut järgnevalt:

„Kui ma selle loo enda jaoks avastasin, siis mind ei kõnetanud mitte ainult see kõlapilt, vaid kui ma kuulsin, et see teos on kirjutatud 2018. aastal Eesti sajandaks sünnipäevaks ning see lugu räägib kaitsekiibist või kaitsest suuremas tähenduses, siis ma sain aru, et täpselt see mind selles loos kõnetab. See on muusika, mida meil on praegu vaja ja mida on praegu vaja esitada. Võib-olla mul ei olegi varem mitte ühegi teise teosega sellist tunnet olnud. Ma loodan, et me saame viia kuulajad kümneminutilisse meditatsiooni, mis sisendab meile usku, et me oleme kaitstud. Meil on seda praegu väga vaja.“

Edward Elgar (1857—1934) **Tšellokontsert e-moll, op. 85 (1919)**

Briti Orfeuseks nimetatud inglise barokkmuusika suurima meistri Henry Purcelli (1659—1695) lahkumise järel ei tõusnud paari sajandi jooksul Inglismaal esile ühtki silmapaistvat rahvuslikku heliloojat. Alles 19. sajandi lõpukümnel loometeele asunud Edward Elgari kohta on öeldud, et ta taastas oma rahva kaotsi läinud muusikalise eneseväarikuse ju uhkuse. Vaatama mõjutustele saksa heliloojate Mendelssohni, Brahmsi, Wagneri ja Richard Straussi väljenduslaadist, oli Elgari muusika läbinisti inglaslik.

Edward Elgar sündis Worcestershire'is klaverihäälestaja, organisti ja muusikakaupmehe perre. Peale viulitundide ei saanud ta regulaarset muusikaõpetust ning ka helilooajana oli ta autodidakt. Ometi pakkus provintsliku sünnilinna vilgas muusikaelu talle piisavalt tööd viuldaja, koormeisteri ja orkestrijuhina ning võimaldas tal tuua publikuni ka oma varasemad teosed. 1884. aastal osales Elgar kohaliku orkestri esiviuldajana Antonín Dvořáki „Stabat materi“ ja kuuenda sümfoonia ettekannetel autori enda juhatusel. Elgari unistus õppida Saksamaal ei realiseerunud. Küll aga ammutas ta aastail 1892—1893 muusikaelamusi Leipzigis, Münchenis ning Bayreuthis, kus vaimustus Wagneri ooperitest. Tema hilisemas muusikas peegelduvad selgesti Mendelssohni ja Wagneri mõjud.

Esimene ametlik tunnustus saabus 1897. aastal, mil kuninganna Victoria teemantjuubeli pidustustel kõlas Elgari „Kuninglik marss“ („Imperial

March“) ning marss „Pomp and Circumstance“ (1901), millest sai Arthur Christopher Bensoni sõnadega brittide rahvushümn „Lootuse ja hiilguse maa“ („Land of Hope and Glory“). 1902. aastal telliti temalt ood Edward VII kroonimispidusteks ning aastal 1904 omistati talle aadlitiitel. Laiemalt pälvisid tähelepanu tema tänaseni tuntuim orkestriteos „Enigma variatsioonid“, op. 36 (1899) ning oratoorium „Gerontiusse unenägu“ (1900), mis kõlasid esmakordselt tollal nimekaima saksa dirigendi Hans Richteri juhatusel Birminghamis ja Londonis. Elgari viljakaimad loomeaastad jäid 20. sajandi esikümnesse, mil sündisid avamäng „Cockaigne“, op. 40 (1901), kaks sümfooniast aastast 1908 ja 1911 ning viiulikontsert (1910). Tema loominguga hulgas on vokaalsümfoonilisi teoseid, sh neli oratooriumi ja meilgi tuntud vokaaltsükkel „Merepildid“ (1894).

Aasta pärast esimese maailmasõja lõppu loodud **tšellokontsert e-moll, op. 85** on eeleegiline, kohati traagilinegi teos, mille loomisprotsessi mõjutasid mitmed sündmused helilooja isiklikus elus: mure surmahaige naise Alice'i ja enesegi tervise pärast, arvukate sõprade leinamine ning ka esimese maailmasõja sündmused. Elgar kirjutas kunstiajaloolasest sõbrala Sidney Colvinile: „Ma ei saa teha ühtegi reaalselt tööd, kui meie kohal on kohutav vari.“ On tähelepanuväärne, et Elgar valas oma sügavaimad tunded kahte kontsertlikku teosesse viiulile (1910) ja tšellole (1919). Need on palju isiklikumad, loomult intiimsemad kui tema arvukad kammerteosed. Kui viiulikontserdi poeesiale annab tiivad armastatud naise hing (viide helilooja teosele lisatud motost), siis tšellokontsert pole mitte ainult luigelaul talle enesele, vaid ka hääbuvale ajastule, hüvastijätt esimese maailmasõjaga lõppenud viktoriaanliku ajastuga.

Vähesed tšellokontserdid on nõnda tihedalt seotud nende interpretatsioonilooaga kui Elgari kontsert. Pikka aega peeti parimaks Pablo Casalsi, Paul Tortelier' ning Mstislav Rostropovitši õpilase Jacqueline du Pré' salvestist aastast 1965 koos Sir John Barbirolli ja Londoni Sümfooniaorkestriga firmale EMI. Muide, Barbirolli oli noore tšellistina osalenud orkestris teose esiettekandel Londonis autori juhatusel. Rostropovitš olevat pärast salvestise kuulamist vastanud küsimusele, miks ta Elgari kontserti ei mängi: „Minu õpilane Jacqueline du Pré mängib seda palju paremini kui mina.“ Teose esiettekande toimus Queen's Hallis 27. oktoobril 1919. Programm oli koostatud nii, et Elgar juhatas Felix Salmondi soleerimisel oma tšellokontserti, ülejäänud teoseid dirigeeris aga Londoni Sümfooniaorkesteri vastne peadirigent Albert Coates, kes kasutas kurjasti

ära ka Elgarile proovideks ette nähtud aja. Inglise ajalehe The Observer kriitik Ernest Newman kirjutas:

„Nädala jooksul on olnud kuuldusi ebapiisavast prooviajast. Mis iganes oli põhjuseks, ei muuda see kurba tõsiasja, et kunagi varem pole nii suurepärane orkester teinud nii kahetsusväärset etteastet. Teos ise on meeldiv, väga lihtne — see sisukas lihtsus on Elgari loomingusse tulnud just viimaste aastatega. Selle lihtsuse taga peitub sügav tarkus ja ilu.“

Kontserdi **esimene osa** algab ebatraditsiooniliselt solisti eeleegilise sissejuhatusel, millele järgneb laialt kaarduv peateema. *Nobilmente* — õilsalt, kirjutab helilooja partituuri. Muusikas on nukrust ja romantilist ülevustunnet. Seda teemat kandis helilooja oma hinges, kinnitades aastaid hiljem: „Kui kuulete kunagi Malverni mägedes kedagi seda melodiat vilistamas, siis teadke — see olen mina.“ Avaretsitatiivi kadentsilaadne laiendus kujundab ülemineku virtuosole **skertsole** (*Allegro molto*). Selles on nii kirge kui ka Mendelssohni omast unenäoliselt salapärasest kergust. Muusika viib kuulaja sõjaeelsesesse aega Elgarite suvekodus, kus helilooja teost ka komponeeris. **Kolmas osa** (*Adagio*) on kontserdi hingesöövivaim, omalaadne *lamento* — luigelaul kadunud õnneajale. Rondolaadses **finaalis** vahelduvad jõuliselt marsilike kujunditega pikad ja kirglikud meloodialiinid. Aeglases keskosas kõlab meenutusena teema traagilisest *adagio*-osast ning jõuab enne lõppu tagasi retsitatiivini, millest kogu muusikaline teekond algas. Kontserdi esimene, lühema versiooni salvestis on pärit aastast 1920 Beatrice Harrisoni soleerimisel ja autori dirigeerimisel. Koos Londoni Sümfooniaorkestriga salvestasid nad selle tervikuna aastal 1928.

Edward Elgari tšellokontsert on ERSO esituses kõlanud teadaolevalt kuuel korral, aastatel 1992 (solist Teet Järvi ja dirigent Andrei Boreiko), 1994 (solist Thorleif Thedéen, dirigent Mika Eichenholz), 1997 (solist Pärt Tarvas, dirigent Jüri Alperden), 1999 (solist Pärt Tarvas, dirigent Aleksandr Dmitrijev), 2013 (solist Marcel Johannes Kits, dirigent Arvo Volmer) ning 2023 (solist Marcel Johannes Kits, dirigent Antoni Wit).

Jean Sibelius.

Jean Sibelius (1865–1957) **Sümfoonia nr 2 D-duur, op. 43 (1902)**

Soome nimekaimaid heliloojaid, Sibeliuse järeltulijaks peetud Joonas Kokkonen on kirjutanud oma artiklis „Rahvuslik ja rahvusvaheline Sibelius“:

„Vaevalt leidub muusikaajaloos heliloojat, kes oma rahvast oleks inspireerinud sel määral, nagu seda tegi Jean Sibelius. [---] Sibeliuse positsioon ei toetunud ainult rahvusvahelistel triumfidel, vaid sellel ebatavaliselt otsesel ja inspireerival panusel, mille ta andis oma puhtalt patriootiliste teostega alates „Finlandiast“. Austus, mis Sibeliusele on osaks saanud kodumaal, on ühe kunstniku puhul haruldane. Selline jumaldamine saab osaks vaid kangelastele, väejuhtidele ja poliitikutele, kes on otsustavalt kujundanud oma maa saatust.“

Sibelius tuli muusikasse oma põlvkonnakaaslaste Gustav Mahleri ja Richard Straussiga pea samaaegselt. Euroopa moodsa orkestrimuusika esimesteks teetähisteks peetakse kahte ajaliselt lähestikku, 1889. aastal heliloojate eneste dirigeerimisel esmaettekandes kõlanud teost — Mahleri esimest sümfooniat, mida autor algelt nimetas sümfooniliseks poeemiks ning Straussi sümfoonilist poeemi „Don Juan“. Nimetatud teosed olid väljenduslaadilt veel hilisromantilised ning seotud kirjandusliku

programmiga. Strauss jätkas sümfooniliste poeemide, Mahler sümfooniatega. Kolm aastat hiljem astus publiku ette oma esimese suurteosega ka Jean Sibelius. See oli viieosaline solistide ja kooriga „Kullervo“, mida autor algselt samuti sümfooniliseks poeemiks nimetas. Soome heliloojale kujunesid olulisteks ka isiklikud, ehkki põgusad kohtumised Straussi ja Mahleriga ning oma reisidel Viinis ja Berliinis oli tal võimalus tutvuda nende uuemate teostega. 1896. aastal komponeeris Sibelius neljast sümfoonilisest poeemist koosneva „Kalevala“–ainelise „Lemminkäise“ süidi, op. 22 pealkirjadega „Lemminkäinen ja saarepiiga“, „Toonela luik“, „Lemminkäinen Toonelas“ ja „Lemminkäise tagasitulek“. 1899. aastal valmisid sümfooniline poeem „Findlandia“, op. 26 ja esimene sümfoonia e–moll, op. 39. Sümfoonia esiettekannet 1899. aasta märtsis autori enese dirigeerimisel hinnati mitte ainult muusikaloolise, vaid poliitilise sündmusena — kogu rahva patriootilise tundeavaldusena, mille tähendust võrreldi „Finlandiaga“ — mõlemas hõõgub tuline võitlustahe ja kõlab ülistuslaul isamaale. Ka kangelaslike äärmiste osadega teine sümfoonia oli just selline, mida Soome publik ootas ja sedagi võeti vastu patriotismitundega. Esmaettekannet 8. märtsil 1902 Helsingi Filharmoonia Orkestriga dirigeeris autor.

Teine sümfoonia D–duur, op. 43 on osaliselt komponeeritud Itaalias, Veneetsia lahe äärses mägises Rapallos. Lõunamaine valgus mõjutas suuresti põhjast tulnud helilooja kõlavärvide paletti. Sümfoonia alguses (*Allegretto*) otsekuu motona kõlav, kolmest noodist koosnev pastoraalne avamotiiv läbib kogu teost. Pidevalt varieerudes omandab see juba **esimeses osas** draamatilisi jooni, kuid vaatamata ähvardavatele kujunditele lõpetab avaosa pastoraalne idüll.

Viienda sümfoonia loomise aegu oli helilooja oma päevikusse kirja pannud read, mis tema loomisprotsessi üldiseltki kirjeldavad:

„Õhtul sümfoonia juures — teemade dispositsioon, järjestus. See on tähtis töö, mis kütkestab mind salapäraselt — otsekuu isa Jumal ise oleks taevast heitnud alla mosaiigitükke ja pannud mind selgitama, missugune oli olnud tervikpilt“.

Sibelius kinnitas end olevat teemade ori ja sedagi, et teemad kujundavad tema sümfooniatega vormi. Omapärased on Sibeliusi muusika elastne rütmika ja orkestratsioonitehnika, mida iseloomustavad keelpillide sahisevad *tremolo*’d, puupillide paralleelselt kulgevad tertsid, vaskpillide erinevaid faktuurikihte siduvad pedaalid, vägevad akordid ja jõulised *crescendo*’d.

Fantaasialaadne **teine osa** (*Tempo andante, ma rubato*) on dramaatilisem kui aeglased osad tavaliselt. Sibeliuse enese viidetele toetudes oli selle muusika aluseks inspireeriv nägemus Don Giovanni kohtumisest Kivist Külalisega – esimese lootusetud küsimused ja teise väärarmatus, vabaduseiha ja surma võitlus.

Tormaka hooga kulgev on **skertso** (*Vivacissimo*), mille keskel kõlab rahunenud tempos ja eleegilise oboesoologa *trio*-lõik. Kolmest noodist tõusev teose algusmotiiv osa lõpus ehitab imelise silla, mis ühendab skertsot finaaliga *atacca*. **Finaali** (*Allegro moderato*) peateema on Sibeliuse sümfooniade hulgast kangelaslikem. Laialt voogavale peateemale keelpillidelt vastavad siin (erinevalt avaosast) puupillide asemel võidukad trompetid ja tromboonid. Kõrvalteemas kerkivad taas esile teise osa ähvardavad kujundid, seejärel kõlab puupillidelt melanhoolne meloodia, mis kasvab orkestri suurejooneliseks ülistuslauluks.

Sibeliuse neljanda sümfoonia loomise aegu oma päevikusse kirjutanud: „Sümfoonia ei ole heliteos tavalises mõttes. Pigem on see ühe eluperioodi usutunnistus.“ Ja tööpoolest on ta igasse sümfooniasse pannud oma hinge, igaüks neist on sündinud oma ainulaadsete reeglite järgi.

Teise sümfoonia salvestas esmakordselt 1930. aasta mais Briti plaadifirma Columbia Westminster Central Hallis. Robert Kajanuse dirigeerimisel mängis Old Royal Philharmonic Orchestra. Salvestustööd rahastas Soome valitsus. Seda ajaloolist salvestist on võimalik YouTube'is ka kuulata.

ERSO on Sibeliuse teist sümfooniat esitanud enam kui kuuekümmel kontserdil nii kodusaalis kui ka välisreisidel. Viimati kõlas teos Estonia kontserdisaalis 2021. aasta detsembris dirigent Hannu Lintu juhatusel.

Maia Lilje

E · R · S · O

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

ERSO
PEASONSOR

LIVIKO
anno 1896

RADISSON COLLECTION
TALLINN

NORDIC
CATERING

OLARI ELTS JA THEODOR SINK

TŠELLO
THEODOR
SINK

ERSO

DIRIGENT
OLARI ELTS

15 | NOVEMBER
ESTONIA KONTSERDISAAL
2024

MESSIAEN
DUTILLEUX
SAARIAHO
RAVEL

erso.ee

CHEMI-PHARM®

myfitness
motol'isti spordi ja tervise

PAKEND & PRINT
ERSO/TOUR/REKLAAM

Alban Gerhardt. © Benjamin Ealovega.

ALBAN GERHARDTI tuntakse kui maailma üht mitmekülgsemat tšellomängijat, kelle puhul hinnatakse enim tema tehnilist meisterlikkust, sügavat musikaalsust ja lõputut kunstilist uudishimu. Olulisemad orkestrid, kellega ta koos on esinenud, on Kuninglik Concertgebouw' Orkester, kõik Briti ja Saksa raadioorkestrid, Berliini Filharmoonikud, Zürichi Tonhalle Orkester, Prantsuse Rahvusorkester, Hispaania Riiklik Orkester, Clevelandi Orkester, Philadelphia ja Chicago sümfooniaorkestrid ja New Yorgi Filharmoonikud. Ta on lavale astunud selliste dirigentide käe all nagu Christoph von Dohnányi, Kurt Masur, Klaus Mäkelä, Christian Thielemann, Simone Young, Susanna Mälkki, Vladimir Jurowski ja Andris Nelsons.

Gerhardti ulatuslikku repertuaari kuuluvad kõik olulisemad kontserdid ja ta on kaasaegsete heliloojate lemmiksolist.

Saabuval hooajal esineb Alban Gerhardt muu hulgas Bostoni Sümfooniaorkestri, Washingtoni Riikliku Sümfooniaorkestri, Müncheni Filharmoonikute, Hallé ja BBC filharmoonikute, Pariisi Kammerorkestri ja Varssavi Filharmoonikutega.

Innuka kammermuusikuna esineb Gerhardt regulaarselt pianistide Steven Osborne'i ja Aleksei Volodiniga, Alliage'i Saksofonikvintetiga ning uue lavapartneri Ksenija Sidorovaga. Saabuv hooaeg viib Gerhardti Santa Catalina

festivalile, Suurbritannia ringreisile koos Steven Osborne'iga, esinema koos Souli Filharmoonikutega, Shanghai Kontserdimajja ning New Yorgi 92nd Y kultuurikeskusesse, kus tulevad sooloesitusele kõik Bachi süüdid.

Hooajal 2024/25 tegutseb Gerhardt ka Düsseldorfis. Nimelt on ta 2025. aasta juunis toimuva Schumanni festivali kunstiline kuraator.

Ta on salvestanud palju materjali plaadifirmale Hyperion ning Gerhardti kõigi Bachi süütide salvestis jõudis 2019. aastal ajalehe The Sunday Times 100 parima plaadi edetabelisse. Tema Šostakovitši tšellokontsertide plaat, mille ta salvestas koos Lääne-Saksa Ringhäälingu Sümfooniaorkestri ja Jukka-Pekka Sarastega, võitis 2021. aastal rahvusvahelise klassikalise muusika auhinna (ICMA). Gerhardt on mitmete auhindade laureaat ning tema salvestatud Unsuk Chini tšellokontsert Deutsche Grammophonile võitis 2015. aastal BBC Music Magazine'i auhinna ja oli Gramophone'i auhinna nominentide hulgas.

Hooajal 2023/24 nimetati Gerhardt juunis toimuval Aldeburghi festivalil tähelepanu väärivaks muusikuks ning ta oli Duisburgi Filharmoonikute resideeruv artist. Hooaja 2023/24 tipphetkede hulgas olid esinemised Berliini Saksa Sümfooniaorkestri (Alsop), Kölni Gürzenichi Orkestri (Mälkki), Kuningliku Concertgebouw' Orkestri (Manze) ning Sydney Sümfooniaorkestri (Inkinen) ees.

Gerhardt on kirklik klassikalise muusika edendaja, kes jagab oma kogemusi ja annet koolides, haiglates ja noortevanglates.

Alban Gerhardt mängib Matteo Goffrilleri tšellol, mille valmimisaasta on 1710.

Kristiina Poska. © Kaupo Kikkas.

Auhinnatud dirigent **KRISTIINA POSKA** on rahvusvahelisel muusikaareenil nõutud orkestrijuht. Ta sai hooajal 2019/20 Flandria Sümfooniaorkestri peadirigendiks, on olnud alates hooajast 2021/22 Läti Riikliku Sümfooniaorkestri peakülalisdirigent ning 2025. aasta suvel alustab ta tööd Prantsuse Riikliku Noorteorkestri muusikalise juhina. Ta õppis Tallinnas Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias koorijuhtimist ning Berliinis Hanns Eisleri Muusikaakadeemias orkestrijuhtimist. Poska oli 2010. aastal üks finalistidest tunnustatud Donatella Flicki LSO konkursil ning 2012. aasta mais Malko konkursil, kus ta võitis ka publiku auhinna. Seejärel võitis ta 2013. aasta aprillis maineka Saksamaa dirigentide konkursi.

Selle hooajal kõrghetkede hulka kuuluvad mitmed debüüdid: Toronto Sümfooniaorkestri ja Colorado Sümfooniaorkestriga Põhja-Ameerikas, Baski (Euskadi) Sümfooniaorkestri ja Bilbao Sümfooniaorkestriga Hispaanias, Rootsi ja Norra raadiote sümfooniaorkestritega Skandinaavias ning Montpellier' Riikliku Orkestri, Lahti Sümfooniaorkestri ja Grazeri Filharmoonikutega. Kontserdihooajal naaseb ta Prantsuse Rahvusorkestri ja Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri etteotsa ning läheb ringreisile Flandria Sümfooniaorkestriga, andes mitmeid kontserte Belgias, Hollandis, Prantsusmaal, Saksamaal ja Eestis. Prantsuse Riikliku Noorteorkestri uue muusikalise juhina suundub ta suve lõpus ka kahele Euroopa ringreisile.

Viimase aja tähtsündmuste hulka kuuluvad debüüdid Minnesota Orkestri, Londoni Filharmooniaorkestri, Rotterdami Filharmooniaorkestri, Hispaania Riikliku Orkestri ja Tokyo NHK Sümfooniaorkestriga. Ta on juhatanud Kölni Lääne-Saksa Ringhäälingu Sümfooniaorkestrit, Kuninglikku Concertgebouw' Orkestrit, Oslo Filharmooniaorkestrit, Hollandi Filharmooniaorkestrit ja Stockholmi Kuninglikku Filharmooniaorkestrit. Poska on teiste seas töötanud ka selliste orkestritega, nagu Frankfurdi Raadio Sümfooniaorkester, Viini Raadio Sümfooniaorkester, Göteborgi Sümfooniaorkester, Bremeni Saksa Kammerfilharmoonikud ning Zürichi Tonhalle Orkester.

Kuna ta on samavõrd mitmekülgne ka ooperžanris, debüteerib Poska sellel hooajal Dijoni Ooperis, kus dirigeerib kahest etendusest — Bartóki „Hertsog Sinihabeme lossist“ ja Straussi „Metamorfoosidest“ — koosnevat lavastust, mille lavastaja on Dominique Pitoiset. Viimase aja ooperilavastuste hulka kuuluvad naasmine Berliini Staatsoperisse Mozarti „Võluflöödiga“, „Così fan tutte“ („Nii teevad kõik naised“) lavastus Norra Riiklikus Ooperis ja Taani Riiklikus Teatris, Puccini „La Bohème“ Robert Carseni lavastuses Vlaanderenis Ooperi- ja Balletimajas, „Carmen“ Stuttgardi Riiklikus Ooperis ning „Haaremirööv“ („Die Entführung aus dem Serail“) Dresdeni Sächsisches Staatsoperis (Semperoper). Ta on dirigeerinud muu hulgas Berliini Komische Operis, Rootsi Kuninglikus Ooperimajas, Inglise Riiklikus Ooperimajas, Soome Riiklikus Ooperimajas, Maggio Musicale Fiorentino Teatris ja Viini Rahvaoperis.

Aastatel 2006—2011 oli Poska Cappella Academica peadirigent, aastatel 2012—2016 Berliini Komische Operi kapellmeister ja hooajal 2019/20 Baseli Teatri muusikaline juht. Praegu tegeleb Poska koos Flandria Sümfooniaorkestriga kogu Beethoveni tsükli salvestamisega plaadifirmale Fuga Libera.

E · R · · O

Sümfoonilised lõunad

Neljapäeviti
kell 13

erso.ee

Vaimu ergutav lõunapaus!

Neljapäevased lõunakontserdid toovad kuulajate ette parima valiku reedeõhtusest kavast.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER (ERSO) on elav ja mitmekülgne orkester, kes püüdleb alati tipptaseme poole. Eesti vanimal ja mainekaimal regulaarselt tegutseval sümfooniaorkestril täitub sel hooajal 98. tegevusaasta. ERSO ajalugu ulatub aastasse 1926 ning sarnaselt paljude omataolistega maailmas on see seotud rahvusliku ringhäälingu sünni ja arenguga. Alates hooajast 2020/2021 on enam kui 100-liikmelise orkestri peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts. Neeme Järvi jätkab koostööd ERSOga eluaegse aupeadirigendina, orkestri kunstiline nõustaja on Paavo Järvi, varasemad peadirigendid on olnud Olav Roots, Paul Karp, Roman Matsov, Neeme Järvi, Peeter Lilje, Leo Krämer, Arvo Volmer, Nikolai Aleksejev ja taas Neeme Järvi.

ERSO on käinud arvukatel turneedel ning osalenud mainekatel rahvusvahelistel muusikafestivalidel. 2023. aasta mais toimus orkestri esimene kontserdireis Suurbritanniasse, kus kahe nädala jooksul anti 11 kontserti. 2022. aastal esineti Olari Eltsi juhatusel Nürnbergis, Münchenis ja Pariisis. 2021. aasta novembri lõpus osalesid ERSO ja Elts Poolas rahvusvahelisel Kesk- ja Ida-Euroopa muusikafestivalil „Eufonie“. 2019. aastal avasid ERSO ja Neeme Järvi Prantsuse Raadio maineka Montpellier’ muusikafestivali ning orkester käis Kesk-Euroopa turneel, kus Neeme Järvi juhatusel esineti Viini Musikvereini kuldses saalis, Linzi Brucknerhausi suures saalis, Praha Rudolfinum Dvořáki saalis ja Bregenzi Bodensee saalis ning Mihhail Gertsji juhatusel Saksamaal Erlangenis ja Viersenis. Veel on esinetud sellistel maailmalavadel nagu Berliini Konzerthaus, New Yorgi Avery Fisher Hall (praeguse nimetusega David Geffen Hall), Peterburi filharmoonia suur saal ja Maria Teatri kontserdisaal, Kölni filharmoonia, Helsingi Musiikkitalo, Stockholmi Berwaldhallen jt.

ERSO plaadistuste kõrget kvaliteeti on esile tõstetud mainekates klassikalise muusika ajakirjades ning sellega on kaasnenud mitmed tunnustused, millest olulisim on Eesti esimene Grammy (2004, dirigent Paavo Järvi), värskemad aga aasta klassikaalbumi tiitel 2020. aastal Eesti muusikaauhindade jagamisel Elleri sümfooniliste poeemide teise plaadi eest (dirigent Olari Elts) ning kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapremia ERSO–le ja Olari Eltsile seniste Elleri muusika salvestiste eest. Suurepärase koostöö on ERSO–l selliste mainekate plaadifirmadega nagu Chandos, BIS, Onyx, samuti Ondine, ERP jt.

Lisaks kohalikele raadio- ja telekanalitele on ERSO kontserte üle kandnud Mezzo ja medici.tv ning EBU vahendusel on need jõudnud paljudesse Euroopa raadiojaamadesse. 2020. aastal alustas tegevust ERSO TV (erso.tv), kus saab vaadata kõiki orkestri live-kontserte ning juba toimunud esinemisi.

EESTI RIIKLIK SÜMFOONIAORKESTER

Peadirigent ja kunstiline juht Olari Elts

Eluaegne aupeadirigent Neeme Järvi, **kunstiline nõustaja** Paavo Järvi

Koosseis 27. septembril 2024

I VIUL

Marta Spärniņa
Marge Uus
Kristiina Aimla
Fred Heinoja
Kätlin Ivask
Nina Kawaguchi
Astrid Muhel
Piret Sandberg
Danae Taamal
Kaiu Talve
Andrus Tork
Tarmo Truuväärt
Liis-Helena Väljamäe

II VIUL

Kaido Välja
Maaren Vihermäe
Kristel Kiik
Triin Krigul
Miina Laanesaar
Egert Leinsaar
Rebekka Siimer
Mari-Katrina Suss
Marlis Timpmann
Annelize Vlasenko
Rahel Peäske

VIOOLA

Liina Žigurs
Liisi Rusnak
Helena Altmanis
Mall Help
Kaja Kiho
Sandra Klimaitė
Mairit Mitt-Bronikowska
Juhan Palm-Peipman
Jülija Širokova
Kristiina Välja

TŠELLO

Indrek Leivategija
Seulki Lee
Riina Erin
Levi-Danel Mägila
Katrín Oja
Margus Uus
Maris Vallsalu
Andres Alexander
Metspalu

KONTRABASS

Regina Udod
Janel Altroff
Imre Eenma
Madis Jürgens
Xiaonan Nie
Indrek Pajus

FLÖÖT

Mari-Liis Vind
Linda Vood

OBOE

Aleksander Hännikäinen
Heli Ernits

KLARNET

Soo-Young Lee
Meelis Vind

FAGOTT

Peeter Sarapuu
Kristjan Kungla

METSASARV

Ye Pan
Kreete Jacob
Artur Reinpõld
Mattias Vihmann

TROMPET

Indrek Vau
Erki Möller
Ivar Tillemann

TROMBOON

Andres Kontus
Väino Põllu
Johannes Kiik

TUUBA

Cornelius Jacobeit

TIMPANID

Maarja Nuut

LÖÖKPILLID

Lauri Metsvahi

SA ERSO juhatuse liige

Kristjan Hallik

Produtsent

Daily Trippel

Orkestri mäenedžer

Marko Metsaru

Partnersuhete ja

müügijuht

Signe Vaiknemets

Maine- ja

kommunikatsioonijuht

Kärt Ruubel

Toimetaja

Anita Maasalu

Noodikoguhoidja

Mariell Aren

Disainer

Norman Orro

Personalijuht

Piret Veensalu

Pillilao juhataja

Egert Leinsaar

Kammer- ja

noorteprojektide

produtsent

Taavi Orro

Lavameistrid

Jüri Korjus
Kristjan Lume
Heiki Zvorovski

ERSO TÄNAB TOETAJAI

ERSO
PEASPONSOR

KONTSERDISARJAJE TOETAJAD:

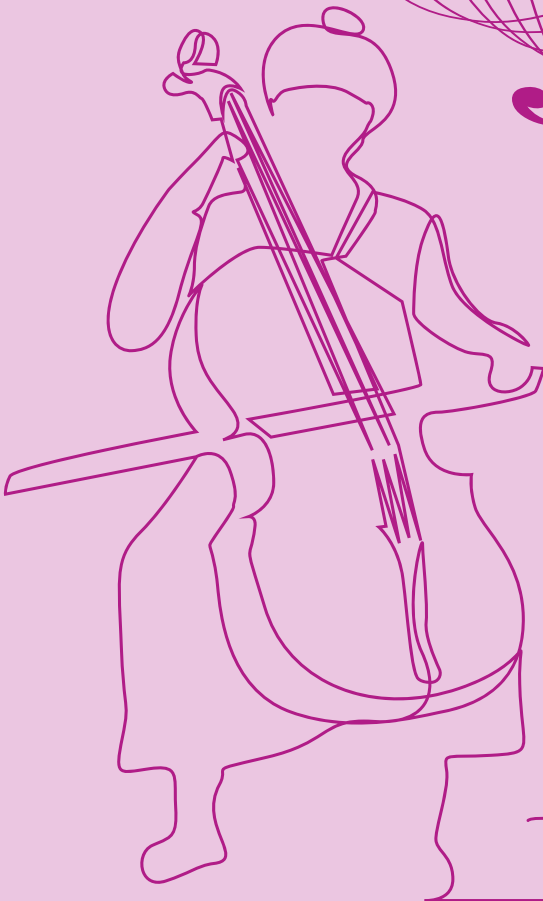

KOOSTÖÖPARTNERID:

NAUTIMUS

Märk kvaliteetsest
veinivalikust märkabr
tšellomuusikat

KUTSUME KUULAMA

ELTS JA BEETHOVENI VIIES

N, 10. OKTOOBER KELL 13 (SÜMFOONILINE LÖUNA), ESTONIA KONTSERDISAAL
R, 11. OKTOOBER KELL 18 (EELKONTSERT) JA KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL
Toivo Tulev. „Fireflies vanish, there is nothing more“ (esiettekanne)
Johannes Brahms. Klaverikontsert nr 1 d–moll, op. 15
Ludwig van Beethoven. Sümfoonia nr 5 c–moll, op. 67
ALEXANDER MELNIKOV klaver, ERSO, dirigent OLARI ELTS

ALEXANDER MELNIKOV

L, 12. OKTOOBER KELL 18, MUBA SUUR SAAL
Johannes Brahms. Fantaasiad, op. 116
Johannes Brahms. Klaverikvintett f–moll, op. 34
ALEXANDER MELNIKOV klaver, TRIIN RUUBEL viiul, MIINA LAANESAAR viiul,
SANDRA KLIMAITÉ vioola, INDREK LEIVATEGIJA tšello

NEEME JÄRVI JA SÕBRAD

R, 18. OKTOOBER KELL 18 (EELKONTSERT) JA KELL 19, ESTONIA KONTSERDISAAL
Heino Eller. „Kodumaine viis“
Peeter Vähi. „Blue Collage“ (esiettekanne)
Artur Lemba. Klaverikontsert nr 2 e–moll
Sergei Bortkiewicz. Klaverikontsert nr 1 B–duur, op. 16
TRIIN RUUBEL viiul, INDREK LEIVATEGIJA tšello, ANNA ŠELEST klaver,
ERSO, dirigent NEEME JÄRVI

E · R · · O

Estonia pst 4
10148 Tallinn
tel 6 147 787
erso@erso.ee
www.erso.ee

Kuula ja vaata uuesti!

 ERSO.TV